

М.А. Молочко, Л. Бевайніс, Л.М. Даценко, В.В. Путренко. // *Геоінформаційні технології та інфраструктура геопросторових даних. У 6-ти томах: Т.3.* – Харків: ТОВ Планета-Прінт, 2017. – 532 с.]

9. Молочко А.М., Молочко М.А. Картосеміотичні положення картографічного моделювання елементів змісту об'єктів досліджень / А.М. Молочко, М.А. Молочко // *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Географічні науки».* 2018. Вип. №8 – С. 198-205.

10. Молочко А.М., Молочко М.А. Картосеміотика: довершений вигляд наукознавчої мовної концепції сучасної картографії, що претендує на роль її загальної теорії. / А.М. Молочко, М.А. Молочко // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. «Військово-спеціальні науки».* 2018. Вип.2 (39). – С. 21-30

УДК 528.94

М. Г. Онищенко

onmariia@gmail.com

*Державне науково-виробниче підприємство „Картографія“, м.Київ,
Україна*

МІЖНАРОДНЕ ВИЗНАННЯ КАРТ ТУРИСТИЧНИХ МАРШРУТІВ КАРПАТ

Бурхливий розвиток туристичних ресурсів України потребує якісного й сучасного інформаційно-картографічного забезпечення. Існування різних видів туризму в країні сприяє появі найрізноманітніших картографічних творів туристського напрямку. Державне науково-виробниче підприємство „Картографія“ має великий досвід в туристському картографуванні: за кілька десятків років тут було розроблено й підготовлено до друку численні оглядові туристські твори, путівники, туристські атласи й карти України та її регіонів [1]. 2017 року серія карт підприємства „Карпати. Туристичні маршрути“ масштабу 1:50 000 здобула перше місце на Міжнародному конкурсі „Найкращі видання про гори“, який проводив Центральний осередок гірського туризму Польського туристично-краєзнавчого товариства та видавництво „Карпати“ у Кракові. Карти серії визнано кращими в категорії *Карти* серед номінацій від 39 європейських видавництв.

Різноманітність видів туризму, великий обсяг інформації, необхідної для відображення, викликають певні складності під час створення туристської карти. Створити ж бездоганну або хоча б вдалу чи зразкову туристську карту без кропіткої системної професійної роботи неможливо. Найкращий результат може бути досягнутий саме за рахунок наукового підходу до картографічного твору туристської тематики як до просторової, образно-знакової моделі туристично-рекреаційних ресурсів певної території. На прикладі карт туристичних маршрутів Карпат видно, як чітке професійне слідування законам картографії закономірно призводить до успішного результату – отримання високоякісного картографічного твору, який визнається найкращим на міжнародному рівні.

Створення серії туристських карт – одне з видів регіонального системного картографування для потреб туризму, що є актуальним перспективним практичним напрямом сучасного географічного картографування. Регіональне системне туристське картографування включає в себе відображення туристичного потенціалу та об'єкт – суб'єктних взаємозв'язків, які виникають в процесі туристично-рекреаційної діяльності в межах певних територіальних одиниць [2]. Основна мета регіонального туристського картографування – забезпечити всіх учасників туристичної діяльності (туристів, краєзнавців, профільні організації, приватних підприємців) максимально повною практично спрямованою інформацією про певну територію: її географію, історію, природу, культуру, населення, об'єкти туризму та туристичну інфраструктуру.

Означена серія охоплює частину *Закарпатського* і *Східнокарпатського туристичних маршрутів* – це 11 карт, які в повному обсязі відображають туристичні ресурси окремих районів регіону. Серію розроблено за єдиною методикою з використанням системного підходу до всіх елементів серії. Єдність забезпечують картографічна проекція; масштаб; базова точна й докладна географічна основа; уніфіковані структура та зміст: однаковий рівень генералізації та докладність відбору явищ і об'єктів, які зображено на картах; загальна система умовних позначень, формат, дизайн обкладинки. Створення такої серії – вдала відповідь сьогоденному запиту на туристські карти, що відрізняються від звичних значним розширенням змісту. Досягнуто це

1) насиченням загальногеографічного змісту: проведенням географічної сітки через 1 мінуту; підписом градусної сітки не тільки на рамці, а й на самій карті по діагоналі для зручності користування під час маршруту; детальним відображенням кордонів і меж (позначення прикордонної смуги та прикордонних стовпчиків з номерами, застав прикордонної служби, додатково – прикордонних стовпчиків колишнього польсько-чехословацького кордону з номерами); гідрографії, рельєфу, шляхів сполучення, рослинного покриву;

2) збагаченням тематичного змісту шляхом включення до легенди нових елементів та розширення існуючих, наприклад, 1) показано різні види туристських маршрутів: марковані й немарковані пішохідні, водні, велосипедні; екологічні та просвітницькі стежки з назвами та номерами; крісельні й бутельні гірськолижні витяги; лижні трампліни; відмічено різні види гірськолижних трас (легкі, середні або складні); 2) широко представлено об'єкти обслуговування туристів: туристично-інформаційні центри, аварійно-рятувальні служби, туристичні бази, пансіонати, готелі, мотелі, кемпінги, садиби, котеджи, місця для ночівлі, колиби (стаї, хатки, хижі), навіси, медичні заклади, ресторани й кафе, відділення зв'язку, автозаправні станції, автостоянки; виділено місця активного туризму (парапланеризм, рафтинг, байк-парк); 3) для відображення текстового змісту на карті та в легенді використано, крім державної, англійську мову;

3) доповненням картографічного зображення врізками окремих курортів, ілюстраціями, фотографіями, вдало підібраними текстовими описами пам'яток і цікавих місць, інформацією про відпочинок;

4) підвищенням якості оформлення та поліграфічного видання: для серії розроблено стильні наочні нестандартні художні натуралістичні та символічні картографічні значки (Рис. 1), підібраний вдалий шрифт для підписів культурних і природних об'єктів; сучасний нестандартний і оригінальний дизайн обкладинки відображає привабливість території.

Мета дизайну туристських карт як особливого виду картографічних творів, де проявляється нестандартність композицій, яка пов'язана з ландшафтним різноманіттям, історичною та культурною значимістю території картографування – відобразити в загальній композиції специфічність території, використовуючи різноманітні засоби. Раціональне використання картосеміотичних аспектів та глибоке вивчення сутності явищ, розуміння специфічних рис об'єктів картографування полегшило пошук шляхів до збагачення інформаційних властивостей картографічних знаків, їхнього змістовного навантаження, забезпечило логічність передачі інформації, графічну чіткість та наочність картографічних знаків.

ЕКСКУРСІЙНІ ОБ'ЄКТИ · EXCURSION OBJECTS

Архітектура · Architecture	Визначні місця, пам'ятники Famous places of interest, monument
 Культурні об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Cultural site of World Heritage UNESCO	 Пам'ятники та пам'ятні місця, пов'язані з історичними подіями Monument and site of historical event
 Дерев'яні церкви Wooden church	 Пам'ятники видатним людям Monument to famous people
 Собори та церкви Orthodox cathedral and church	 Місця, пов'язані з видатними людьми Memorial place of outstanding people
 Костели Catholic church	 Пам'ятки археології Archeological site
 Синагоги Synagogue	
 Мечеті Mosque	Заклади культури та дозвілля Institutions of culture and leisure
 Монастирі Monastery	 Музеї Museum
 Замки, фортеці Castle, fortress	 Театри Theatre
 Руїни фортеці Ruins of the fortress	 Фольклорно-мистецькі фестивалі Folk-art festival
 Цивільна й інженерна архітектура Civil and engineering architecture	 Дегустаційні зали, винні підвали Tasting room, wine cellar
 Палаці, палацові комплекси Palace, palace complex	 Народні промисли Seat of folk craft

Рис. 1. Фрагмент тематичної легенди

Таким чином, успіх серії карт туристичних маршрутів Карпат як цілісної системи просторової, наочної, взаємодоповнюючої та порівняльної інформації про розміщення, стан, особливості природних, історико-культурних і соціально-економічних туристичних ресурсів є закономірним і очікуваним.

Список використаних джерел

1. *Карты і доли. Історія „Картографії“. Історичний нарис [Текст] / Р.І. Сосса та ін. – К.: ДНВП „Картографія“, 2014. – 80 с.: іл.*
2. *Прасул Ю. І. Наукові основи системного картографування регіонів України для потреб туризму (на прикладі Харківської області) [Текст]: автореф. дис. ... канд. геогр. наук: 11.00.12. – Харків, 2004. – 20 с.*

УДК 528.91

Р.І. Сосса¹, О.П. Дишлик², В.С. Чабанюк³

¹*rostyslav.i.sossa@lpnu.ua*

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

²*dyshlyk@geomatica.kiev.ua*

Інститут географії НАН України, м. Київ

³*chab3@i.ua*

Інститут географії НАН України, м. Київ

КАРТОГРАФІЧНА ОСВІТА У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ АТЛАСНИХ РІШЕНЬ

Фахова картографічна освіта в Україні до «ери Інтернет» сформувалася під впливом модельно-пізнавальної концепції, що була основою картознавства К. Саліщева. Картографів тоді навчали за двома спеціалізаціями: на географічних факультетах трьох університетів (Москва, Ленінград, Київ) випускали географів-картографів, а відомчі навчальні інститути державної картографо-геодезичної служби (Москва, Новосибірськ) готували картографів технічного профілю.

Інтеграція України у світове картографічне суспільство та розвиток Веб-картографії потребують як переосмислення картознавства К.Саліщева, так і врахування картографічних концепцій (парадигм), що панують за межами України. Переосмислення наукових основ картографії неминуче призведе до внесення відповідних змін в організацію навчального процесу з підготовки сучасних картографів [1]. Особливе місце у цьому процесі має зайняти атласне картографування. Адже створення атласу як системного зібрання карт, розроблених за єдиною програмою, завжди вимагало не тільки глибоких знань й відповідної інформації про об'єкт картографування, але й високої кваліфікації картографів. Сучасні електронні атласи, як інформаційні системи із значно розширеними можливостями подачі інформації (обсяг, форма тощо), ставлять підвищені вимоги до рівня підготовки картографів, зокрема технічної та технологічної. Майже напевне картографічну освіту прийдеться доповнювати елементами комп'ютерних наук.

Після проголошення у 1991 р. незалежності атласне картографування в Україні одержало належний розвиток. Видано низку науково-довідкових і науково-популярних комплексних, загальногеографічних і тематичних атласів України, її регіонів і міст, навчальні шкільні атласи для вивчення географії та